

מספר פנימי:

כנסת ישראל

יוזמות: חברי הכנסת

//פ

הצעת חוק הגנה על עיתונאים במילוי תפקידם (תיקוני חקיקה),
התשכ"ה-2025

תיקון חוק העונשין, בחוק העונשין, בסעיף 31, אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:	ב" (1) תהא זו הגנה טובה לאדם הנאשם בעבירה על פי סעיף קטן (ג) שהוא עיתונאי שבית המשפט קבע שהוא עשה את המעשה בשם מילוי חובתו המקצועית ובהתאם לכללי האתיקה המקצועית. לעניין זה, חוות דעת של מועצת העיתונות בישראל תהיה ראייה לכך שהעיתונאי פעל בהתאם לאחריותו המקצועית."
תיקון חוק לשון הרע, התשכ"ה-1965	ב" (ב1) בחוק איסור לשון הרע, בסעיף 1, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא: באישום פלילי לפי סעיף זה תהא זו הגנה טובה לעיתונאי שבית המשפט קבע שהוא עשה את המעשה בשם מילוי חובתו המקצועית ובהתאם לכללי האתיקה המקצועית. לעניין זה, חוות דעת של מועצת העיתונות בישראל תהיה ראייה לכך שהעיתונאי פעל בהתאם לאחריותו המקצועית"

דברי הסבר

הצעת חוק זו נוסחה מטעם מכון זולת - לשוויון ולזכויות אדם.

נשמת אפה של העבודה העיתונאית, ובפרט זו המסקרת את מעשיו של השלטון במדינות דמוקרטיות, היא שימוש במקורות פנימיים כדי לבקר את מוקדי הכוח בחברה ולהביא לידיעת הציבור אי סדרים, מעשים פליליים ופגמים נורמטיביים בהתנהלות השלטון. על אף האמור, מקצוע העיתונות בישראל סובל מאנומליה רבת שנים שבה פרקטיקות יסוד של העוסקים במקצוע העיתונאות, המעוגנות בכללי האתיקה העיתונאית, נחשבות על פי חוק לעבירות פליליות. כך, קבלה והחזקה של מסמכים סודיים על ידי עובדים בהווה ולשעבר בגופים רשמיים של המדינה נחשבת בחוק

¹ חוק העונשין, התשל"ז-1977² חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965

העונשין הישראלי לאחת מעבירות הריגול וכרוכה בעונש מאסר ממושך.

לכן פעמים רבות עיתונאים בישראל עומדים בפני ברירה בלתי אפשרית בעת מילוי תפקידם, ומתבקשים לבחור האם לבצע עבירה על האתיקה המקצועית לבין עבירה על החוק. מצב זה אינו בריא, לא לאתיקה העיתונאית ולא לחוק בישראל. בהלך הרוח הנוכחי, בתקופה שבה נעשים מאמצים כבירים מצד גורמים בממשל לרדיפה אחר אנשי תקשורת וצמצום חופש העיתונות,³ ישנו צורך אקוטי בעיגון ההגנה החוקית של עיתונאים, שחשיבותם לקיומה של דמוקרטיה מתפקדת היא מכרעת.

מוצע לפיכך לתקן את חוק העונשין, הקובע בסעיף 113(ג) כי:

"מי שהשיג, אסף, הכין, רשם או החזיק ידיעה סודית כשאינו מוסמך לכך, דינו - מאסר שבע שנים;

התכוון בכך לפגוע בבטחון המדינה, דינו - מאסר חמש-עשרה שנים"

ולהוסיף חריג לפיו עיתונאי שבית המשפט קבע שעשה את המעשה בשם מילוי חובתו המקצועית ובהתאם לכללי האתיקה המקצועית, לא יורשע בעבירה זו. עוד מוצע כי חוות דעת של מועצת העיתונות בישראל תהיה ראייה לכך שהעיתונאי פעל בהתאם לאחריותו המקצועית.

תיקון ברוח דומה מוצע גם לסעיף 11 בחוק איסור לשון הרע, וזאת בהתאם לקביעת בית המשפט העליון, בו ננקטה גישה לפיה אם עיתונאי פעל בצורה מקצועית ובהתאם לאתיקה העיתונאית הרי שצריכה לעמוד לו הגנה מפני תביעות בגין לשון הרע.⁴

³ עידו דוד כהן, [ישראל הידרדרה למקום ה-112 במדד חופש העיתונות העולמי](#), הארץ (3.5.2025).
⁴ ע"א 751/10 פלוני נ' דיין-אורבך (פורסם בנבו, 8.2.2012).